

K O P I N N A

ΕΒΔΟΜΑΔΙΑΙΟΝ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟΝ

ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ
ΛΑΜΠΡΟΣ ΕΥΓΛΑΗΣ

Συνδρομή ετησία: 'Εν Ἑλλάδι φρ. 8. ἐν τῇ ἀλλοδαπῇ φρ. 12. — Ἐκατὸν φυλ. τιμᾶται λ. 10. — Γράφων Κ ο -
ρίνην, ἐν τῇ τυπ. τῇ: Κ ο ρ ι ν η ς. — Αἱ τὸ περιοδικὸν ἀπορῶσαι: ἱσταται διευθυνόνται: πρὸς τὸν ἐκδότην.

ΕΚΔΟΤΗΣ

ΧΡΗΣΤΟΣ ΧΙΩΤΗΣ

Ο ΟΙΚΟΣ

Ὁ οἶκος εἶναι ἡ καθημερινὴ παλαίστρα καὶ τοῦ μέλλοντος τὸ πνευματικὸν φροντιστήριον· εἶναι τὸ φυτώριον, ἐν ᾧ πᾶν βλάστημα ἀποτίθεται καὶ πᾶσα ἀρετὴ ἐπιμελῶς συντηρουμένη τρέφεται. Εἶναι τόπος λατρείας καὶ ναός. ἀφ' οὗ πᾶν ἀκάθαρτον ἀποκλείεται. Εἶναι τὸ ἄσυλον τοῦ ἀνθρώπου καὶ τὸ φυσικὸν οἰκογενειακὸν ἀμυντήριον. Οὐ μόνον πράξις καὶ λόγος, ἀλλὰ καὶ διανόημά τι κακὸν μετατρέπει τὸν οἶκον εἰρήνης εἰς τόπον κολάσεως καὶ εἰς ὀρμητήριον κοινωνικῆς διαφθοράς. Οὐ μόνον τοιχωρύχοι, ἀλλὰ πολλοὶ ἄλλοι χείρονες διαφοροῦσι καὶ διαρπάζουσιν εὐρόντες ἀφύλακτον. Πλεῖσται κακίαι, λεληθότως εἰσδύουσαι, ὑποσχάπτουσι καὶ τὰ θεμέλια τῆς οἰκίας. Ὅθεν ὁ οἶκος σωτήριος μὲν γίνεται ἀρετὰς ἐγκλείων, καταστρεπτικὸς δὲ καὶ ὀλέθριος, ὅταν εἰς τὴν κακίαν κατάλυμα παραχωρήσῃ. Ἐν τῷ οἴκῳ δέον νὰ βασιλεύῃ εἰρήνη καὶ ἀπλοῦς ὕδατι βεβρεγμένος ἄρτος ἡδίων πολυποικίλων ἐδεσμάτων ἐσθίεται καὶ ἱλαρώτερος παρὰ τὴν κλίνην ὁ Μορφεὺς ἐπαγρυπνεῖ. Τὰ ἔργα τῆς οἰκιακῆς εἰρήνης ἐπιτυχία καταστέφει πανταχοῦ καὶ πάντοτε. Ἀλλ' ἡ ἀγάπη, ἡ τὴν οἰκιακὴν εὐδαιμονίαν παρέχουσα, δὲν εἶναι νεανικῶν καρδιῶν συμπάθεια καὶ τυφλὴ πρὸς τὸ φιλούμενον ὑποχώρησις καὶ παραχώρησις· εἶναι ἀρμονία περὶ τε τοὺς λόγους καὶ τὰ ἔργα ὑπὸ τῆς ταυτότητος τῶν αἰσθημάτων καὶ φρονημάτων προερχομένη, εἶναι δεσμός σφιγκτότατος τῆς τε καρδίας καὶ τοῦ νοῦ πρὸς ὠρισμένον τὸ τέλος, τὸ κοινὸν ἀγαθόν. Οὐδὲν πράττεται ἰδίᾳ ὑπὸ τοῦ ἐτέρου ἄνευ λόγου καὶ πρὸς ὕλικήν καὶ ἡθικὴν ἀμφοτέρων βλάβην. Συνγεγερόμενοι καὶ συγκαθεύδοντες διάγουσι πανήμερις, ἐργαζόμενος ἕκαστος τὰ οἰκεῖα αὐτῷ, συνευθυ-

μούντες ἐν ταῖς εὐτυχίαις καὶ συναλγοῦντες ἐν τοῖς παθήμασιν. Ὡς περ δὲ οἱ ὀφθαλμοὶ ἡμῶν δύο ὄντες ἐν προσβλέπουσιν ἀντικείμενον καὶ ἐνὸς ἀντιλαμβάνονται, οὕτω καὶ ἐπὶ τῆς συζυγικῆς δυάδος ἐν σῶμα, εἰς νοῦς καὶ μία καρδίᾳ διὰ διπλασίων σωματικῶν ὀργάνων λειτουργεῖ. Ὁ ἀνὴρ, φυσικὸς τῆς γυναικὸς καὶ τοῦ οἴκου προστάτης, πανταχοῦ προίσταται ἡγούμενος καὶ συμβουλευών. Ἡ παρουσία αὐτοῦ ζωογονεῖ καὶ οἱ λόγοι πάντοτε διὰ τῶν ἔργων βεβαιούμενοι ἐμποιοῦσιν ἀπεριόριστον πρὸς αὐτὸν πεποίθησιν. Γλυκὺς καὶ ἐπιτακτικὸς, πάντ' ἀπαιτῶν καὶ περὶ πάντων μεριμνῶν, ἀποκαθίστησι τὴν ἐν τῷ οἴκῳ ἀρχὴν ἀγαπητὴν. Οὕτε δωρούμενος καὶ συγκαταβαίνων πάντοτε, ὥς περ οὐδὲ τιμωρῶν καὶ φειδόμενος γίνεται σεβαστός. Ἀμφοτέρα, χάρις μετ' ἀπαιτήσεως, γλυκύτης μετ' αὐστηρότητος, ἀφθονία μετὰ στερήσεως, ἐν γένει πάντα καὶ τὰ ἐναντία πολλάκις εὐθέτως καὶ εὐκαίρως γιγνόμενα παρασκευάζουσι τὸν οἶκον ὑπὲρ τοῦ ἀνδρός.

Ἀλλ' ἂν τσιούτος ὁ ἀνὴρ πρέπει νὰ εἶναι, ἵν' ἀναμφήριστον τὸ κράτος ἔχῃ, ὅποια ἡ μήτηρ; Αὕτη κοινῶς καὶ ὑπὸ τὴν ἐπίβλεψιν ἐκείνου πράττουσα, εἶναι ὁ πρῶτος τῆς οἰκιακῆς οἰκονομίας μοχλὸς καὶ τὸ ἀσφαλέστερον πηδάλιον. Κερδήσασα δι' ἔργων πλήρη τοῦ συζύγου τὴν πίστιν ὁδηγεῖ εἰς μόνον τὰ σπουδαῖα καὶ ὠφέλιμα. Ἐπειδὴ δὲ ὁ οἶκος εἶναι τὸ μόνον αὐτῆς στάδιον καὶ ἐν αὐτῷ ἢ τε εὐτυχία καὶ ἡ κακοπραγία αὐτῆς, εἰς τοῦτο δέον πᾶσαν ν' ἀφιέρωσιν τὴν διανοίαν. Ὡς περ δὲ καλὸς Ἀσκληπιάδης βαθεῖαν ἐν ἀνάγκῃ ἐγχαράττει τομὴν, ἐν ἀρχῇ τοῦ ἐξανθήματος καταστέλλων τὴν ὀρμὴν, οὕτω καὶ οἱ γονεῖς, μάλιστα δὲ ἡ μήτηρ, δέον νὰ πράττῃ, πᾶν φίλτρον συμπνίγουσα, ἕαν ἥσυχον βραδυτέρου καὶ καλῶς οἰκίαν.

(ἰ. Ομηροῦ)

ΠΡΟΪΣΙΟ ΛΗΞΕΩΣ ΤΟΥ ΠΟΛΛΟΥ.

ΣΚΗΝΑΙ ΤΟΥ ΑΓΡΟΤΙΚΟΥ ΒΙΟΥ

Α'

ὦ, ἡ γελόεσσα φύσις! Ἀρμονία εἰς τοὺς σχηματισμούς, ἁρμονία εἰς τοὺς ἤχους, ἁρμονία μεταξὺ τῆς ἀκαριαίας ἀντιθέσεως ὀρίζοντος σκυθρωποῦ νεφροσκεποῦς καὶ τῆς ἀδαμαντίνης ἐπιφανείας τοῦ ῥυακος, ἔρποντος γοργῶς διὰ δύο στενῶν ὄχθων καὶ διατέμνοντος κατ' ἡμίσειαν τὴν προσεχῆ πεδιάδα. Εἰς τὴν κορυφὴν τοῦ ὄροπεδίου, κειμένου σχεδὸν ὡς προπύργιον τῶν περὶ ὀλίγων οἰκίσκων, ἀνεγείρεται τὸ ἐκκλησιδίου τοῦ χωρίου. Εἰς τὰς κατηφείς ἐσπείρας τοῦ φθινοπώρου, ὁπότε διαπεραστικὴ αὖρα ἀρχίζει νὰ προξενῇ φρικιασμὸν εἰς τὰ μέλη τοῦ ὁδοιπόρου, καὶ ἡ σελήνη διὰ τοῦ ὥρου καὶ ἀμφιβόλου φέγγους τῆς ἐπαυγάζει τὸ τερπνὸν τοπίον, οἱ τοῖχοι τοῦ οἴκου τοῦ Κυρίου ἀντανακλῶσι χρῶμα λευκότερον τοῦ συνήθους, αἱ ὀλίγαι ἀντικείμεναι πεῦκαι ὀρέγουσιν ἐπὶ τὴν πρόσοψιν τοὺς κλώνας καὶ κλάδους τῶν ἡ πνέουσα αὖρα ὑποσαλεύει τὰ κατὰ πίπτοντα φύλλα, καὶ τίς δὲν θὰ ἔλεγεν ὅτι αὐτὰ εἶναι αἱ σκιαὶ τῶν τεθνεώτων, αἵτινες, καταλιποῦσαι τὸν τάφον, ἔρχονται ν' ἀπαγγεῖλουν προσευχὴν . . . τὴν πανυστάτην, ἥτις ἤκει ἐπὶ τῶν χειλέων των; Καὶ ὅταν τῆς διανοίας αἰωρουμένης εἰς ὑψηλοὺς λογισμούς, ἡ φαντασία κνίξεται εἰς τὸ πλανᾶσθαι εἰς ἀοράτους κόσμους, τὸ δὲ οὐς, ἐστῆμενον εἰς τὸν ἐλάχιστον θόρυβον διασαλεύοντα τὰς ἴνας τῆς καρδίας, ἀκούει ἀμυδρῶς μακρόθεν εἰς τὸ μᾶλλον παράβυστον καὶ μονήρας μέρος τοῦ γειννιάζοντος δασυλλίου παρατεταμένην θρηνωδίαν, ὡς ἀνθρωπίνου πλάσματος πάσχοντος τοὺς σπασμούς καὶ τὰς βραδείας τοῦ θανάτου ἀγωνίας; ὅταν, καταστελλομένου τοῦ πρώτου τούτου καὶ τόσῳ μεираκιώδους φόβου, ὁ ὁδίτης κατανοῇ ὅτι ἐκείνη δὲν εἶναι ἀνθρώπου φωνή, ἀλλ' ὁ πένθιμος τῆς βουτάλιδος γογγυσμός, ῥηγνύων τὴν μακρὰν σιγὴν τῆς μετοπωρινῆς νυκτός, τίς ὁ μὴ ἀνακράζων: — ὦ ἀξιάγαστος φύσις!

Κάτωθεν τοῦ ὄροπεδίου, ἔνθα οἱ οἰκίσκοι καὶ τὰ δένδρα σπανιότερα καταντῶσι, ὑπάρχει περιβολός τις ἐπὶ μᾶλλον διαθέτων τὴν ψυχὴν εἰς μεγαγχολίαν· ἄμμιρος παντὸς κοσμήματος, ἐκτὸς ξυλίων πινῶν σταυρίσκων ἐν μίρῃ κατεαγμένων ὑπὸ τοῦ ἀνέμου, κεῖται ἀπομελνωμένων τὸ μέτριον πολυάνδριον τοῦ χωρίου, ὡσανεὶ ἀποστρεφόμενον αὐτὸ τοῦ ἀνθρώπου, θάττων ἢ βράδιον ἐλευσομένου νὰ ἐνοικήσῃ.

Β'

Ἦμέραν τινά, — ὑπέφερον τότε εἴπερ ποτε τὰς ἀτρύτους ἐκείνας πικρίας, ἃς ὀλίγοι δοκιμάζουν δυστυχῶς καὶ αἵτινες ἀποτελοῦν τὴν ζωὴν τοσοῦτον ἀφόρητον, — διέβην διὰ τοῦ κοιμητηρίου

ἐκείνου καὶ εὗρέθην λεληθότως πως ἀνὰ μέσον τῶν νεωρόκτων τάφων, καὶ ἐκείνων, οἵτινες ἄλλο γινώσκοντες δὲν εἶχον εἰμὴ τὴν ἐνθύμησιν. Μεταξὺ δέκα σταυρῶν (ἂν δέκα ὑπῆρχον κατ' ὅλον τὸν περίβολον) δύο μόλις εὗρηκα διακριόμενους ἐκ τινος ὀνόματος. Τὰ ὀνόματα εἶναι ἔγκεδυμένα μόνον εἰς τὴν καρδίαν τοῦ στερηθέντος σας, διελογιζόμεν κατ' ἑαυτὸν, ὁ δὲ διαβάτης μικρὸν λόγον ποιεῖται τὴν ἐπωνυμίαν σας. Εἴτε ἐκ περιεργείας, εἴτε ἐκ συμπαθείας πρὸς τὸ γένος ὀρμώμενος, δὲν ἤρξασθαι εἰς τοιοῦτον συμπερασμὸν, καὶ ἐπέστρεψα νὰ περιεργασθῶ διὰ τοῦ ὀφθαλμοῦ τοὺς τάφους. Φθὰς εἰς τὸν ἐσχάτον, εἶδον γραῖαν τινὰ κλαίουσαν καὶ προσπαθοῦσαν ν' ἀνορθώσῃ σταυρὸν θαυμάσια πικρῶς ἀπὸ τὴν τελευταίαν καταγίδα.

— Καλὴ γυναῖκα, τὴν ἠρώτησα, σεῖς ἄρ' ἔχετε τὴν ἐπιστάσιαν νὰ ἐπιτηρήτε τὸ νεκροταφεῖον;

Μὲ ἡτένισεν ἐπὶ μακρόν, ἔπειτα σοβαρὰ μὲ ἀπάντησεν:

— Ὁχι, τοιοῦτον ἔργον δὲν θὰ μὲ ἤρσκε ποτέ. Καὶ τί σας μέλει νὰ μάθετε τί πράττω ἐνταῦθα; Ἦδύνασθε ἄρα νὰ μὲ ἀποδώσετε τὴν Μαρίαν μου; Ὑπάγετε εἰς τὸν δρόμον σας, καὶ ἄφετέ με νὰ κλαῦσω.

— Ἦδύναμην νὰ σας ἀποδώσω τὴν ὁποῖαν ἐχάσετε! ἀνεφώνησα, ὡς ἀποταθείς εἰς ἄτομον ἔχον γινώσιν τῶν αἰσθημάτων μου. — Συμπάθειον, καλὴ γυναῖκα, πλὴν ἐγὼ ἤθελα νὰ σας ἐρωτήσω πίνι τρόπῳ σεῖς οἱ χωρικοὶ δύνασθε ἐκ τῶν σταυρῶν τούτων ν' ἀναγνωρίζετε τὴν θέσιν, ὅπου εἶνε θαμμένοι οἱ νεκροὶ σας.

Ἡ γυνὴ μὲ εἶδεν ἀσκαρδαμυκτεῖ, ὡσεὶ ἐπειράτο νὰ μαντεύσῃ τὴν ἐννοίαν τῶν λόγων μου, μετὰ τοῦτο προσέθετο:

— Αἱ! οἱ νεκροὶ ἀνευρίσκονται παντοῦ· ἐν ἄνθος, ἐν σημείον ὁποιοῦνδήποτε ἄρκει εἰς ἡμᾶς, ἄλλως τε ἡ θέσις, ὅπου ἐτάφησαν, ποτὲ δὲν λησμονεῖται.

Ἡ γραῦς ἐκυψε πάλιν ἐπὶ τοῦ τύμβου, ἔτι νωποῦ, καὶ ἐφαίνετο ὅτι μὲ εἶχε λησμονήσει. Μὲ εὐλαβῆ φροντίδα ἡ ταλαίπωρος ἐξέβαλλε τὰς ἀκάνθας καὶ τοὺς λίθους, ῥιφθέντας ὑπὸ τοῦ τυφῶνος, καὶ τὴν ἤκουον προφέρουσαν χαμηλῶς τὰς νεκρῆς προσευχάς.

Ἡ θρησκευτικὴ εὐσέβεια, ἡ ἀναφινιμένη εἰς τὰ ἔργα, καὶ ὅχι εἰς τὸ ἄτομον τῆς γραίας, ἐπὶ τοσοῦτον μὲ κατένυξαν, ὥστε ἠνέχθην τοὺς ἀποτόμους τρόπους τῆς. Ἀνέμεινα πολλὴν ὥραν, καὶ ἀφοῦ ἐτελείωσε, τὴν εἶπον:

— Καλὴ γυναῖκα, εἶναι πολὺς καρὸς, ἀφοῦ ἐστὲ ρήθητε τὴν Μαρίαν σας;

Ἡ γραῖα προσεποιεῖτο ὅτι δὲν μὲ ἤκουσε. Πλὴν ἐγὼ ἐπανελάθον τὴν ἐρώτησιν μετὰ γοεράς φωνῆς

νῆς καὶ πραγματικῶς ἡ καρδία μου ἐθάρρυνε. Αὐτὴ δέ, ὡς νὰ ἡσθάνθη ἄγλος δριμύ, μὲ εἶπε:

— Καθήσαστε, τί κάμνετε τόσῃ ὥρᾳ ὀρθός; Ἐκάθισα ἐγγὺς τοῦ τάφου τῆς Μαρίας. Ἡ γραῖα ἐξέφερε τοῦ θυλακίου κομβολόγιον, ὅπερ ἀνείλιξε πολλάκις διὰ τῶν χειρῶν, ἔπειτα μοι διηγήθη τὴν ἱστορίαν τῆς θυγατρὸς τῆς. Διακοπτομένη ὑπὸ ἀλλεπαλλήλων λυγμῶν, μετὰ κόπου εὗρισκε λέξεις, ὅπως μοι δώσῃ νὰ τὴν νοήσω. Καὶ πάντως δὲν ἦσαν λέξεις ἀξίαι νὰ ἐκπεθῶν ἐπὶ τοῦ χάρτου. Ἡ λύπη τῆς ὅμως καὶ ἡ δειλαίος Μαρία μ' ἐμειναν ἐγγάρκαται ἐν τῇ καρδίᾳ. Ὅτε ἤκραζόμεν τὴν διήγησίν τῆς, ὡς διάχυσιν τινα τοῦ μητρικοῦ φίλτρου, βεβαίως δὲν προσέβλεψεν νὰ τὴν διημοσιεύσω. Πρὸς τὰς λύπας ὅμως τοῦ ἰδιωτικοῦ βίου μου, αὐτὴ δὲν ἦτο ἡ μία λύπη περιπλέων· κατὰ τινα ὥραν μεγαγχολίας ἔλαβον τὸν κάλαμον, καὶ ἔγραψα ὅ,τι ἡ γραῖα μὲ διηγείτο ἐντὸς τοῦ μικροῦ ἔρκους ἀγορτικοῦ ταφείου, ἐπὶ τῶν βώλων τύμβου, ἀνορυχθέντος πολὺ πρόωρα, ἀλλὰ τοῦλάχιστον παρηγορηθέντος τότε ὑπὸ τοῦ θρήνου μητρὸς καὶ τοῦ οἴκτου ἀγνώστου ξένου.

Δὲν εἶναι ἱστορία διακρινομένη τῶν κοινῶν, οἱμοί! τῶν κοινοτάτων. Πλὴν εἶναι ἡ ζωὴ νεάνιδος παρεκτραπείσης, θύματος κρυφίου πάθους· ἐκ τῶν σιωπηρῶν ἐκείνων παθῶν τῶν ἀναφυομένων ἐξ ἐνὸς μειδιάματος, ἀλλὰ τὰ ὁποῖα μετέπειτα φαρμακεύουν τὴν ὑπαρξίν καὶ τὴν ζωὴν ἀνιερὰν ἀπεργάζονται. Οὐδὲν ἦν αἱ νεάνιδες τοῦ χωρίου διηγούντο, ὅτι εἰς τὸ πρόσωπον τοῦ λειψάνου τῆς Μαρίας, συσταλὲν καὶ παραμορφωθὲν ὑπὸ τῶν σωματικῶν παθημάτων, ἐπλανᾶτο ἔτι, καὶ ἐντὸς τοῦ φερέτρου, τὸ πρῶτον ἐρωτύλον μειδιάμα!

Γ'

Εἴκοσιν ἔτι καὶ συμπαθὲς πρόσωπον ἐξακοῦσι εἰς τὴν γυναῖκα, ἵνα μορφώσωσι τὴν εὐτυχίαν τῆς, ἀλλ' ὥσεπιτοπολὺ τὰ προτερήματα ταῦτα ὑπερίκανα ἀποβαίνουν πρὸς πανωλεθρίαν τῆς. Ἐγὼ δὲν ἐγνώρισα τὴν Μαρίαν. Ἡ μητρικὴ στοργὴ ὅμως, καίτοι κεκαλυμμένη ὑπὸ χωρικὴν μορφήν, μὲ τὴν περιέργωσαν τόσῳ προσφύως, ὥστε μοι φαίνεται ὅτι τὴν βλέπω εἰσέτι, ἔνοχον ἀμαρτήματος, ἴσως μὴ ὅλου ἰδιοκού τῆς, ἀνεξιλιάστου ὅμως ἐπὶ τῆς γῆς, διατρέχουσιν τὰς ἀγνῆς τὰς μᾶλλον πεπατημένης τῆς πόλεως. στηλόνουσαν τὸ ἑτεροπλανὲς βλέμμα ἐπὶ ἀντικείμενων, ὧν δὲν διέκρινε τὸ σχῆμα, ἐπισπεύδουσιν τὸ ἀσταθὲς καὶ σφαλλόμενον βῆμα· ἐκ διαλειμμάτων σταματῶσαν, ὅπως κατασιγάσῃ τοὺς παλμούς τῆς καρδίας, ὠχρίωσαν ὡς τὸ τηλαυγὲς φῶς, ὅπερ ἐν φοικῶδει νυκτὶ διαχαράσσει ἀσφαλῆ ὁδὸν εἰς τὸν ἐξοριστὸν ναυαποκρίντα τὸν ὠκεανόν· μετὰ ταῦτα ἐπὶ ἐπὶ ὤρεσαν καὶ φλεγόμενην ὑπὸ ἀσυνήθους λαύρας, καταπνίγουσαν λίαν ἐπιπόνως λυγμὸν ὀρμώμενον ἐκ τῆς ψυχῆς τῆς, εἴτα δὲ ἀπελ-

πιζομένην δι' ἑαυτὴν καὶ τὴν ζωὴν, νὰ διευθύνεται ἀστραπηθὸν διὰ τῆς μακρᾶς καὶ μονήρους ὁδοῦ πρὸς τὴν πατρῶαν οἰκίαν.

Τὴν πατρῶαν οἰκίαν! Πρὸ ὀλίγων μηνῶν αὐτὴ εὗρισκεν εἰς τοὺς πενιχροὺς καὶ γυμνοὺς οἰκιακοὺς τοίχους τὴν εἰρήνην καὶ τὴν ἡσυχίαν τῆς ἀθωότητος· φίλιόν τι βλέμμα τῆς μᾶμης τῆς, εὐνοϊκὴ τις λέξις τοῦ πάππου τῆς, αἱ ἀφελεῖς πλὴν πάντοτε χαρίεσαι παιδιὰ τριῶν ἀδελφίδων τῆς, ἐπλήρουν τὴν καρδίαν τῆς ἀληθοῦς ἀγαλλιάσεως, τῆς ἀγίας καὶ εὐσεβοῦς ἐκείνης, ἣν δύναται νὰ αἰσθανθῇ μόνον ὁ κεκτημένος καθαρὰν καὶ εὐαίσθητον τὴν καρδίαν, μὴ ἐστερημένος ἔτι τῆς αἰδοῦς ἐκείνης, ἀγνώστου καὶ εἰς ἑαυτὴν, τῆς καθιστάσης τόσῳ ποιητικᾶς τὰς ψυχάς, τὰς γεννηθείσας ἀναμέσον τῶν γελόντων ἀγρῶν, ὑπὸ οὐρανὸν αἰθριον καὶ οὐδέποτε βεβηλωθέντα ἀπὸ τὰς ἀσχημοσύνας ἐκείνας, τὰς τοσοῦτον συνεχῶς ἐκφυλιζούσας ἐν ταῖς ἀστικαῖς κοινωνίαις τὴν ἀνθρώπειον φύσιν.

Πλὴν εἰς τὰ εἴκοσιν ἔτη, καὶ πρότερον ἀκόμη, τὰ πάθη δὲν καθεύδουν ἐν τῇ γυναικί. Δὲν ἠρώτησε ποῖος ἦτο. Τοῦ ἠράσθη ὅσον δύναται τις νὰ ἐρασθῇ . . . εἰκοσαετῆς οὐσῃ, καὶ τίς οἶδεν . . . ἴσως ἡ δειλαίος ἐνόμισεν ὅτι ἀντηγαπάτο. — Αὐτὸς τῇ ἀπεικόνισεν τὴν ἀστικὴν ζωὴν μεθ' ὅλων ἐκείνων τῶν θελημάτων, τῶν δυναμένων νὰ δελεάσουν ἀπειρον καρδίαν, τὴν ἐλάλησε περὶ ἔρωτος ἀτελευτήτου, περὶ ποροσεχοῦς ἐνώσεως· ἐπὶ τέλους, ἀφοῦ σχεδὸν ἐβεβαίωθη περὶ τῆς νίκης, ἐπεκαλέσθη μάρτυρα τὸν οὐρανὸν εἰς τοὺς ὅρκους του. ὦ! πόσον ἐξυτελεῖται ὁ ἀνθρώπος, κυριευόμενος ἀπὸ αἰσχυρὰ πάθη, ἐπιλήσιμων γενόμενος παντός ὅ,τι ἐπὶ γῆς ὑπάρχει εὐγενέστερον, καὶ ὁ οὐρανὸς προσέτι οὐδὲν κέκτηται δι' αὐτὸν ἱερόν!

Ἐντοσούτῳ ὁ πατήρ, ἡ μήτηρ, αἱ ἀδελφαὶ κατήντησαν δι' αὐτὴν ἀδιάφορα ἀντικείμενα, πρόσωπα ξένα εἰς τὴν οἰκιακὴν τῆς ζωὴν. Ἡ μητρικὴ φιλοστοργία ἀπέβαινε εἰς αὐτὴν ὀχληρὰ, καὶ ἡ πατρικὴ οἰκία δὲν ἦτο πλέον ἡ πρόσκομμα πρὸς ἐπιτεῦξιν τῶν διαπύρων πόθων τῆς. Ἐπορεύθη εἰς τὴν πόλιν· ἡ χαύνη ἐκείνη καὶ τρυφηλὴ ζωὴ, μακαρία ἐπὶ ἀπραξία καὶ κατ' ἐπιφάνειαν ἡδοναῖς, καταγοήτευσε τὸ κατ' ἀρχὰς τὰς αἰσθήσεις τῆς, ὑπῆρξε στιγμὴ κατ' ἣν ἐλογίσθη—εὐδαίμων.

Ἡ κύλιξ τῆς θλίψεως καταπίνεται δι' ἐπιπόνων καὶ βραδέων ῥοφήσεων, ἡ τῆς ἡδονῆς (δὲν ὑπάρχουν ἄραγε αἱ κύλικες αὐταὶ ἐπὶ τῆς γῆς;) καταπίνεται ἐν ἀκαρεῖ, ὡσεὶ τὸ ἀνθρώπινον πλάσμα ἐφοβεῖτο πολλὰ βραχείας τὰς ἡμέρας του, ὅπως ἀπογευθῇ καὶ τῆς ὑστάτης σταγόνος. Αἱ χαρὰς τῆς Μαρίας, ἥτις ἐν τῇ εὐπαθείᾳ ἐθάρρυνε ὅτι ἀνεγενναῖο, ὑπῆρξαν ἐφήμεροι καὶ ἐξέλιπον, ὡς αἱ φαντασιοκοπῖαι τοῦ ἀσῆμου ποιητοῦ, ὅστις, ἐνῶ ὅτε πολεῖ ὅτι μεταρσιούται ὑπὸ κύκνων πρὸς τὰ με-

σουράνια, κατανοεῖ τάχιστα ὅτι κείτεται ἐπὶ ἀθλίου ξυλίνου κλινιδίου!

ὦ! πόσας ἀντιθέσεις μᾶς παρουσιάζει ἡ ζωὴ!

Ἡ βακχεῖα τῶν ἡδονῶν ἔπαυσε, ἀλλὰ τὸ σφάλμα, τὸ πταῖσμα ἀπέμεινε. Αἱ ἐντεῦξες αὐτοῦ ἤρξαντο νὰ γίνωνται ἥττον πυκναί. Ἡ χωρική νεᾶνις, ἥτις κέκτηται εὐαισθησίαν, ὡς πᾶσα ἄλλη γυνή, καὶ αἰσθάνεται ἐξ ἴσου, ἂν μὴ πλέον τῶν λοιπῶν, ἀλλ' ἀγνοεῖ τὴν διάλεκτον ἢ τὴν τέχνην νὰ ἐκφράσῃ τὰ αἰσθήματά της, δὲν ἰσχύει πάντως νὰ ἐλκύῃ πρὸς ἑαυτὴν διὰ παντὸς τὸν ἄνδρα. Ἄλλως τε, ἐξήτει δῆθεν αὐτὸς αἰσθήματα καὶ ἔρωτα;

Ἡ ἐγκατάλειψις τὸ ἐπεσφράγισε!

Ἐπανεκάμψεν εἰς τὴν πατρίαν ἐστίναν. Δὲν ἦτο πλέον ἡ Μαρία ἡ εἰκοσαετής, ὃν ἀνεπίληπτον, πλασθὲν ὑπὸ τῶν χειρῶν τοῦ Δημιουργοῦ, ὅπως καθωραῖζῃ τὴν γῆν διὰ τοῦ μειδιάματος τῆς καλλονῆς, εἰς τὴν γυναῖκα μόνον δεδωμένου. Ἡ μητρικὴ στοργὴ τὴν διέσωσε τῆς ὀργῆς τοῦ γηραιοῦ πατρός της, οὐδέποτε πλέον θελήσαντος νὰ τὴν ἐπανίδῃ. Ἀπαισθηθεῖσα παρ' ὅλων, ἔζησεν οὕτως ἡ τάλαινα κανένα μῆνα ἀκόμη. Ἡμέραν τινα, ἡ μήτηρ της εἰσῆλθεν εἰς τὸ δωμάτιον αὐτῆς, ὁπότεν σπανίως ἐξήρχετο, πάντοτε δὲ, ἀφοῦ ἡ νύξ ἤθελεν ἐκτείνειν τὴν ἀγλὺν αὐτῆς ἐπὶ τῆς γῆς· τὴν εἶδε καθημένην καὶ τὸ μέτωπον ἔχουσαν ἐρειδόμενον ἐπὶ τινος τραπέζιου, ὡς ἂν ἀνεπαύετο. Τὴν ἔκραξε, δὲν ἀπεκρίθη· τὴν ἐπλησίασε, πλὴν ἦτο νεκρά. Νῆμα αἵματος, ἔτι θερμοῦ, ἐξήρτητο ἐκ τῶν χειλέων της κατώχρων καὶ ἀκίνητοῦντων. Τὴν ὑστερίαν τὴν ἐκῆδυσαν, αἱ νεάνιδες τοῦ χωρίου τὴν προσέπεμψαν ἀχρι τοῦ κοιμητηρίου, καὶ πολλὰ ἐξ αὐτῶν τὴν συνέκλυσαν.

— Ἐκτοτε, μ' ἔλεγε περαινουσα ἡ γραῖα τὴν διήγησίν της, ἔρχομαι καθεσπέρως ἐνταῦθα, ἵνα δέωμαι ὑπὲρ τῆς δυστήνου ταύτης νεκρᾶς, ὑπὲρ τῆς ψυχῆς τῆς Μαρίας μου.

Ἦρεξα τὴν χεῖρα, ὅπως θλίψω τὴν τῆς δυσμοῖρου γυναικὸς, πλὴν ἡ θέσις, ὅπου ἐκάθητο ἦτο κενή. Θόρυβός τις μὲ ἀπέσπασεν ἀπὸ τοὺς ρεμβατικούς μου, καὶ τὴν εἶδον ἀνοίγουσαν σπουδαίως τὸ θύριον τοῦ ταφείου, καὶ διευθυνομένην δρομάδην πρὸς τὸ οἰκημῶν της.

Δ'

Δὲν δύναμαι νὰ ὑπολογίσω πόσον διετέλεσα ἐπὶ τοῦ μνημείου τῆς Μαρίας. Ὅπόταν ἀνέκυψα ἀπὸ τὴν μακρὰν συλλογὴν, τὸ στερέωμα ἦτο κατὰ μεσητὸν ἀστέρων καὶ ἐνὸς φαεινότερου τῶν λοιπῶν. Ἡ σελήνη, διατρέξασα ἱκανὸν ᾗδῃ διάστημα τῆς πορείας της, κατέρριπτεν εἰσέτι μίαν ἀκτῖνα ἐπὶ τῶν τάφων τοῦ ἀγροτικοῦ πολυανδρίου, καὶ τὸ μνημεῖον τῆς Μαρίας μ' ἐφαίνετο σελαγούμενον πλειότερον τῶν ἐπιλοίπων. Τὸ ἐνητένισα ἐπὶ μακρὸν ἔτι ἡγάπαξ, ἔπειτα ἐγκατέλιπον τὸν περίβολον. Ἡ νύξ ἦτον εὐδίας καὶ γαλήνια, τὸ τοπίον παρουσιάζό-

μενον ἐκ διαλειμάτων γραφικόν, προσεκάλει τὴν ψυχὴν εἰς ἀνάπαυλιν καὶ μελέτην· πλὴν αἱ αἰσθήσεις μου διετέλουν ἐν ἀναστατώσει πρὸς ἄλλήλας· ἐφαίνετό μοι ὅτι ἐξαφῆς ὀργῆς συνεφύρει ὅλον μου τὸ αἷμα πρὸς τὸ πρόσωπον· ἡ φωνὴ τότε τῆς φύσεως ἦτο νεκρά δι' ἐμέ. Ἡ καρδία ἐμμεῖτο εἰς τοῖς παλμούς της τὸν θόρυβον τῶν ἐσπευσμένων βημάτων μου, δίκην θηρὸς καταδοκούντος ἀνυπομόνου τὴν λείαν του.

Ἐσταμάτησα καὶ ψάυων τὸ πρόσωπον, ἐνόησα ὅτι εἶχα κλαύσῃ· μικρὸν κατὰ μικρὸν ἡ ματαιὰ ἐκείνη ἀγανάκτησις ὑπεχώρησεν εἰς τὸν ἔλεον, εἰς τὸν οἶκτον, ἴσως ἔτι ἀνωφελέστερα. Καὶ τοιοῦτοτρόπως, καταρῶμενος καὶ θρηνῶν καὶ ἔπειτα ἀνακυκῶν κατὰ διάνοιαν τὰ καθέκαστα τῆς ζωῆς τῆς ἀφανοῦς νεάνιδος, προσεπάθουν νὰ κατευνάσω, τοὺς παλμούς τῆς καρδίας, τοσοῦτον ἐπιρρέπους εἰς τὸ παθαίνεσθαι, ἐν τῷ ἀναπολεῖν συνθήματα ὁσημέραι ἐπαναλαμβανόμενα. Πλὴν τί ἀπελείπετο εἰς τὴν δυστυχίαν, καίτοι ἐνοχον, ἂν ὑπὸ τὴν γῆν τοῦλάχιστον δὲν ἤξιοῦτο ἐν τῇ μνήμῃ τῶν ἀνθρώπων δάκρυος οἰκτιρμοῦ;

Ἐν Ζακύνθῳ.

(Ἐκ τοῦ Ἰταλικοῦ ὑπὸ Δ. Σ. Α.)

GESSNER

ΙΡΙΣ καὶ ΑἴΓΛΗ

(Εἰδύλλιον)

ΑἴΓΛ. Σιμόνει ἔς τὸ βασίλειμα ὁ ἥλιος, καὶ τ' ἀεράκι πρέει ἀκόμη ἥεστό. Τ' ἀρθῆα ἀπὸ ταῖς καυτεραῖς ἀχτίταις μαραμμένα σκυφτὸ ἔχουν τὸ κεφάλι καὶ δὲν τὸ σηκώνουν ἀκόμη. Ἐλὰ, γλυκεῖά μου φίλη, ἀς καταΐθουμε ἔς τὴν ἄκρην τοῦ ποταμιοῦ, ἐκεῖ ὅπου ἔρχεται τὸ ρέμμα χαϊδεύοντας τὴν ὄχθη. Δροσερὴν αὔρα θὰ ἀναπνεύσωμε ἀποκάτου ἀπὸ αὐτὰ τὰ δένδρη.

ΙΡ. Ὅθι θέλῃς; Αἴγλη μου, σ' ἀκολουθάω. Τράβιζε ἡλιόφι, ἔμπρός, γιατί τὰ κλαριά ἀπὸ τὰ δεινδρούλια μου χτυποῦν εἰς τὸ πρόσωπο.

ΑἴΓΛ. ὦ! πόσο ὁμορφα καὶ καθάρια εἶναι τὰ νερά! πῶς φαίνεται ἑάστερο κάθε χαλίκι ἔς τὸ βάθος τοῦ. Κότταξε πόσο σιγὰ ῥέει εἰς τὴν ἀμμουδιά. Ἄ! δὲ βασιζομαι· μὰ ταῖς Νεράϊδαίς, σοῦ τ' ὀρκίζομαι, ἐγὼ γόδομαι ὅλα μου τὰ φρόγματα καὶ μέσα εἰς αὐτὸ τὸ ἑάστερο ρέμμα βυθίζομαι ὡς τὸ λαμπό.

ΙΡ. Ἀλλ' ἀ' λάχῃ κἀνείς ἐδῶ καὶ μᾶς ἰδῇ;

ΑἴΓΛ. Ἐ! δὲν εἶναι δρόμος, ποῦ νὰ φέρῃ ἐδῶ· κ' ὅστερα αὐτὴ ἡ μνητὰ, ποῦ ἀφήνοντας τὴν ὄχθη ἀπλόρει τὰ κλωάρια της εἰς τὰ ρέμματα, μᾶς σκεπάζει ἐξάίρετα. Μὴν ἔχεις φόβο, πιστευνέ με· κλεισμέναις μέσα εἰςὲ μία σπηλιὰ ἀπὸ πρασιναδα ὄρισκόμαστε, ὅπου μάτι ἀνθρώπου δὲν ἀπερᾶει. Κἀποτες, ἂν τ' ἀεράκι ἀνοιγῇ εἰς τὸ φῶς τῆς ἡμέρας, αὐτὰ τὰ κλαριά ξαρακλειοῦνται ἀμέσως.

ΙΡ. Τολμᾷς ἐσὺ νὰ τὸ κάμῃς; Τὸ κάμω κ' ἐγώ.

Εἰς τὴν ρίζα τῆς μνητᾶς ἡ χαριτωμέναις βοσκοπούλαις ἀφήκαρε τὰ φορέματά τους καὶ τρέμοντας γλυκὰ ἀπὸ τὸ κρύο ἐμβήκαρε εἰς τὸ νερό. Ἀγάλλε· γάλλε ἐσκέπασε τὰ παχυντὰ γόνατα τὸ δροσερὸ ρέμμα, ὅστερα τὰ χιονάτα στήθια καὶ ῥόδα δροσάτα. Ἐκάτσανε τότες ἡ ἔμμορφαις φιλετάδαις εἰς ἕνα σωρὸ ἀπὸ ἀσπρα λιθάρια ποῦ εἶχε σπρώξει ἐκεῖ ἡ νεροσυρμὴ.

ΑἴΓΛ. ὦ τι εὐχαρίστησι, Ἰρι μου! ρέα ζωὴ ἀπολαμβάνω· ἀναγαλιάζω! Τί θὰ κάμωμε τώρα; θέλεις νὰ ποῦμε ἕνα τραγοῦδι;

ΙΡ. Τρελλὴ γιὰ νὰ μᾶς ἀκούσουν ὡς τὴν ἀντίπερα ράχην, ἀλήθεια;

ΑἴΓΛ. Μιλοῦμε σιγὰ. ὦ! ἄκουσε τί νὰ κάμωμε· νὰ μου διηγηθῇς μίαν ὁμορφήν ιστορίαν.

ΙΡ. Μίαν ιστορίαν;

ΑἴΓΛ. Να! ἀλλὰ μυστικὰ καὶ ὁμορφή! Πές ἐσὺ πρώτη, καὶ ὅστερα λέω κ' ἐγὼ τὴν ιστορίαν μου.

ΙΡ. Ἄ! θέλεις νὰ σου εἰπῶ τὴν ἀλήθειαν, ξέρω μίαν ὁμορφήν ἀλλὰ...

ΑἴΓΛ. Ξεμολήσῃς τὴν ἔμένα· ἐγὼ εἰμαι πολὺ μυστικώτερη ἀπὸ αὐτὰ τὰ κλωάρια.

ΙΡ. Ἄκουσέ με λοιπόν. Εἶναι τώρα, κάμποσες μέραις, ὅπου ἐκατέβαινα τὸ βουνάκι, ὁδηγῶντας τὸ κοπάδι μου νὰ βοσκήσῃ εἰς τὸ λιβάδι ποῦ ἡ θάλασσα κάνει καρπερό. Ξέρεις ποῦ εἰς τὸ πλάγι τοῦ βουνοῦ εἶναι μία ψηλὴ κερασιά. Ἐκεῖ ὅπου... ἀλλὰ τρελλή ποῦ εἶμαι νὰ φανερῶ ἔτσι τὸ μεγαμυστικόν μου!

ΑἴΓΛ. Πες, δὲν θὰ τοῦ ἔχω ἔγω ὅστερα τὰ μυστικά μου;

ΙΡ. Ἄς εἶναι· ἐκεῖ ἵποῦ ἐκαταβῆκα ἀπὸ αὐτὸ τὸ

ἔρημο μοροπάτι, ἀκούω μία γλυκὴ φωνὴ νὰ τραγουδᾷ ἁρμονικώτατα. Ξαφρίζομαι ἐγώ, καὶ φοβισμένη σταματῶ ντυτάζοντας ὀλόγυρὰ μου, ἀλλὰ δὲ βλέπω κἀνέναντι... κἀνέναντι, σοῦ ὀρκίζομαι, δὲν εἶδα. Παίρω πάλε τὸ δρόμο μου καὶ ἀκούω ποῦ εἰσίστορα εἰς τὴν ἁρμονικὰ φωνή. Διαβαίρω τότες καὶ τὴν ἀφίρω ὀπίσω μου. Ἀπὸ τὴν κερασιά ἐβγαίνει τὸ τραγοῦδι. ὦ! τὸ τί ἔλεγε αὐτὸ δὲ σ' τὸ λέω, μ' ὅλο ποῦ ἀπὸ τότες τὸ ἔχω πάντα εἰς τὴν ψυχὴν μου.

ΑἴΓΛ. Πρέπει νὰ μοῦ τὸ εἰπῇς· ἐδῶ ἀποκάτου ἀπὸ αὐτὸν τὸν ἰσκιὸ δὲν κρατιέται τὸ μυστικόν, καὶ μέσα εἰς τὸ λουτρό ἔχουν συνήθεια πάντα ἡ βοσκοπούλαις νὰ λέει τὰ μυστικά τους.

ΙΡ. Ἄς εἶναι. Ἀλλὰ νὰ παρνευθῶ ἔτσι μοράχην μου... Ξέρεις ὅμως ποῦ οἱ βοσκοὶ λέει πάντα περισσότερα ἀπὸ τὴν ἀλήθειαν· σὰ μιλοῦντε γιὰ μᾶς. — Ἐκατέβαινα ἐγὼ τὸ βουνάκι, καὶ ξάφρουν... φωτιά μου γέρονται τὰ μάγουλα... καὶ μοῦ ἀντιχτυπάει ἔς τὴν ψυχὴν αὐτὸ τὸ τραγοῦδι.

«Ποῦθε νὰρχεται, ποῖα νὰ εἶναι τοῦτη ποῦ μὲ τοὺς περήφανους καὶ ὠραίους της τρόπους δαίχνει ἀγάπην καὶ σεμνότητα; Ζέφυροι ποῦ παιγνιδίζετε μὲ τὰ ὀλόχρυσά μαλλιά της, αὐτὴ ἡ Νεράϊδα, ποῖα νὰ εἶναι; Ἄν ἴσως καὶ εἶναι μία ἀπὸ ταῖς Χάριταις, ἂ! εἶναι ἡ πλέον ρέα καὶ ὁμορφή ἀπὸ ταῖς Χάριταις. Κόττα, γέρνει τὸ τρυφερὸ χορτάρι ἀποκάτου ἔς τὰ πόδια της, καὶ ὁ ὁμορφος κρείος καὶ τὸ γαλάλιον ἀγιοῦλι θωρῶντας τὸ ὠραῖο πρόσωπο ποῦ κάθε ὁμορφιὰ περᾶει, σκύφουν τὸ κεφάλι γιὰ νὰ τῆς φιλήσουν τὰ πόδια. ὦ εὐτυχισμένα ἀρθῆα, ποῦ τόσο ἀπολαύσετε, ναι, θὰ σὰς κόψω ἐγώ, ναι, ἀπὸ σὰς θὰ κάμω δύο στεφάνια καὶ θὰ ζῶσω μὲ τὸ ἕνα τὸ μέτωπό μου, τὸ ἄλλο μὲ σέβας θὰ προσφέρω εἰς τὸ θεὸ τῆς ἀγάπης. ὦ οὐ μένα! πῶς γέρνει τριγύρον, φοβισμένη, τὰ μαῦρα μάτια της! Θέε μου! τί σε φοβίξει, ἀγάπη μου; ἄγριο ὄρνο δὲν εἶμαι βέβαια ἐγώ, οὔτε γιὰ πράγματα τρομερὰ λέει τὸ τραγοῦδι μου. Ἄ! γιατί δὲν δύναμαι νὰ τὸ

εἰπὼ μὲ τόση ἀρμονία, ποῦ νὰ φέρῃ εἰς ἐξοτάσι γλυκεῖα τὴν καρδίαν σου καὶ νὰ κρατήσῃ τὰ πατήματά σου; Γιατί, ἂν ἡ ψυχὴ μου ποθῇ αὐτὸ τὸ εὐλογημένο πρόσωπο, πολὺ περισσότερο ἀπὸ τὸ τρυφερὸ ἀνδράκι τὴν ἀνοιξί, γιατί νὰ μὴ δύναμαι, ὦ Θεέ μου! νὰ φτάσω μὲ τοὺς γλυκύτερους ἤχους τῆς λαλιάς τοι γὰρ νὰ σταματήσω τὸ πάτημά σου; — Ὁμορφῇ, τί φοβάσαι; καὶ ποῦ φεύγεις; ὦ σεῖς, ἄγρια τριαττάφυλλα, κρύψτε τ' ἀγκάδιά σας καὶ μὴ τολμήσετε ν' ἀγκυλώσετε τὸ εὐγενικὸ ποδάρι, ἀλλ' ἂν ἐμπορούσετε ἐλαφρὰ ν' ἀρπάξετε τὸ φόρεμα ποῦ κυματίζει, καλὸ θὰ ἦταν νὰ τὴν κρατήσετε ὀλίγο! Ἄ! ἀπὸ τοῦτο ἐδῶ τὸν τόπο φεύγει πάντα βιαστικώτερη! ὦ Ζέφυροι, ποῦ μὲ γλυκάδα καὶ ἀγάπη πρέτε καὶ σπλαγχνικοὶ ἔς ἐμένα δειχνόσατε, ἀνῶφελα, ὦ οἱ μέγα, φέρετε ἀντίστασι εἰς τὸ δρόμο της, καὶ τὸ ἐλαφρὸν φόρεμα, ποῦ μὲ τὴν ἀγαπημένην σας προσὴ γλυκὰ σπρώχνετε, μονάχο δείχνει ποῦ στανικῶς τὴν ἀκολουθαί. Ἄ! ἀνῶφελα ἀγωνίζομαι νὰ κρατήσω τὴν ἀχάριστον! Ἀκουσέ με κἀνε, Ἀγαράδα σκληρή! ὅταν ἔλθῃ ἔς ἐμᾶς ἡ ἡσυχὴ νύχτα καὶ τὸ φεγγάρι θὰ χύρῃ λαμπρότερον τὸ φῶς του, θὰ ἔλθω τότες ἐγὼ νὰ κρεμάσω εἰς τὸ παραιθῦρι τοῦ καλυβιοῦ σου ἕνα μικρὸ καλαθάκι γιομάτο ἀπὸ τοὺς πλέον γλυκοὺς καρποὺς, ὅπου κρέμονται εἰς τὸ δένδρον ἐτοῦτο. Ἄ! δὲν ἀρηθῇς, εὐγενικιά μου Νεραῖδα, ἂν καταφρονέσῃς τὸ χαρισμά μου ἂ! ἀπὸ τοὺς βοσκοὺς ὁ πλέον εὐτυχισμένος εἶμαι ἐγώ. Ἀλλὰ ἐὰν φεύγεις, ψυχὴ μου, καὶ τὸ πρόθυμο μάτι μου μόλις δύρεται νὰ ξανοίξῃ ἀνάμεσα εἰς τὰ δένδρα τὸ φόρεμά σου. Δυστυχισμένος ἐγώ! καὶ ὁ ἴσκιος ἐκείνης ὅπου λατρεύω χάνεται... Ψυχὴ ἀσπλαχνῇ, σκληρῇ, γιατί φεύγεις;

Αὐτὰ ὁ βοσκὸς ἐτραγοῦδῃσε. Μὲ τὰ μάτια χαμηλωμένα ἀκολουθοῦσα ἐγὼ τὸ δρόμο μου· δὲν ἔλειψα ὅμως μ' ὅλα αὐτὰ νὰ μὴ στρέψω κρυφὰ τὸ βλέμμα μου πρὸς τὸ δένδρον, ἀλλὰ τόσο πυκνὸ ἦταν ποῦ δὲν ἐδυνήθηκα νὰ ἰδῶ κἀνέναντε. Ἦλθε ἡ νύχτα. ὦ! πιστεύεις νὰ ἀναπαύθῃς, Αἴγλη μου

ἀγαπημένη; Μόλις ἔπεσα νὰ κοιμηθῶ, εἶδα ἕνα βοσκὸν ποῦ ἐκρέμασε ἕνα μικρὸ καλαθάκι εἰς τὸ παραιθῦρι μου· τὸν εἶδα εἰς τὸ λαμπρὸ φῶς τοῦ φεγγαριοῦ καὶ ὁ ἴσκιος του ἔπεφτε ἔς τὸ κρεβάτι μου ὑπάρων. Φωτιά μου ἔγειρε τὸ πρόσωπο καὶ μ' ἐπίασε καρδιοχτύπι. Ἀλλὰ ὅταν ἔφυγε ἐκεῖθεν ὁ βοσκός... πές μου, δὲν ἔπρεπε νὰ βεβαιωθῶ ἂν ἤμουνα ξυπνητὴ ἢ ἂν εἶχα ἰδεῖ ὄνειρο; Γεῖ αὐτὸ μονάχα εἰσώσω εἰς τὸ παραιθῦρι, καὶ μὲ χέρι τρεμάμενον ἐξεκρέμασα ἀγάλη γάλη τὸ καλαθάκι. Ἀπὸ κεράσια ἦταν γιομάτο... Τόσο γλυκὰ, Αἴγλη μου, ποτέ μου δὲν ἔφαγα. Μὲ ρόδα καὶ μὲ μυρτιάς ἦταν σκεπασμένα... ὦ τὸ μαρτεῦμα, ἤθελες νὰ μάθαινες τὸ ὄνομα τοῦ βοσκῶ... ὦ! αὐτὸ ὅμως, συμπάθησέ με, δὲν τὸ μάθαινες ἀπὸ μέε.

ΑἴΓΛ. Καὶ ἔχω χρεῖα νὰ ρωτήσω ἐσένα; Μὰ τὴν ἀλήθειαν πολὺ κρυφὰ εἶναι τὰ μυστικά σου! Δὲ θέλεις λοιπὸν νὰ μου εἰπῇς ποῦ ὁ ἀδελφός μου ἦταν αὐτός; Τὸ καλαθάκι ἐγὼ τὸ εἶχα χαρίσει ἐκείνῃ τὴν ἰδία μέρα. Ἀλλὰ γιατί τὰ χάνεις, Ἰρι μου; γιατί ἕνα χρῶμα εὐγενικὸ βαθύτερον ἀπὸ ἐκεῖνο τοῦ ρόδου ἀπὸ τὸ μέτωπο ποῦ τὰ σγουρά σου μαλλιά στεφανόουν χύνεται ὡς κάτον ἔς τὸ στήθος; Γιατί κρατεῖς τὰ μάτια σου χαμηλωμένα πρὸς τὰ νερὰ; Ἐλα, ἀγκάλιασέ με· ἐγὼ πάντα σὲ ἀγαποῦσα ὅταν ἀδελφῇ, ἀγάπησε ὅμοια, καὶ σὺ, Ἰρι μου, τὸν ἀδελφόν μου.

ΙΡ. Καὶ ἤθελε ποτέ σοῦ ἐμπιστευθῶ, Αἴγλη, τέτοιο μυστικόν, ἂν δέ σε ἀγαποῦσα ὡς τὸν ἐαυτόν μου;

ΑἴΓΛ. Ἄς εἶναι, γὰρ νὰ σοῦ κάμω καρδιά, θὰ σου διηγηθῶ κ' ἐγὼ τὰ κρυφὰ τῆς ψυχῆς μου. Τὴν Πρωτομαγιά ἐπρόσφερε ὁ πατέρας μου μία θυσία εἰς τὸν Πάνα! Ἐκάλεσε εἰς τὴν γιορτὴν τὸν Μενάκλιαν, τὸν καλόν του φίλον ποῦ ἦλθε συντροφιασμένος μὲ τὸν μικρότερον υἱόν του. Ἐκεῖ ποῦ ἐπρόσφεραν τὴν θυσίαν, ἐλάλησε ὁ Ἄγγελος δύο φορὰς τὴν φλογέρα του· ἕρεξε ποῦ ἔς τὸ μάλισμα ἔσπερνάει τοὺς βοσκοὺς ὅλους. Τὰ ξανθὰ του μαλλιά ἐπέφταν δαχτυλιδωμένα ἔς τὸ ὀλό-

λευκὸ φόρεμά του κ' ἔλεες πῶς ἦταν ὁ ἱδιός Ἀπόλλωνας. Ὅταν ἡ γιορτὴ... ὦ Θεέ μου! ποδοβολῇ ἀκούω... ἔρχεται αὐτός.

ΙΡ. Ἀληθινὰ, ἀκούω κ' ἐγώ. ὦ Νεραῖδες, βοηθήστε μας ἐσεῖς! Ἄς πάρωμε τὰ φορέματά μας καὶ πᾶμε νὰ κρυγοῦμε μέσα εἰς αὐτὴν τὴν σπηλιάν.

Ἐφύγαν ἡ βοσκοπούλαις ὡς ἀν φοβισμέναις περιστεραῖς ποῦ ἄγριο ὄρνιθον ταῖς κυνηγᾷ· ἀλλὰ ἐκεῖνο ποῦ ταῖς ἔκαμε τόσο νὰ τρομάζουν ἦταν ἕνα ὁμορφὸ ἐλαφάκι ὡς ἀν κ' αὐταῖς δειλὸ ποῦ γὰρ νὰ σθῶσῃ τὴν δεξιάν του εἰς τὸ καθάριον ρέμμα ἔφτασε πηδῶντας εἰς τὴν ὀχθρά.

Κέρκυρα.

ΦΑΙΑΞ.

ΠΕΡΙ ΜΟΝΟΜΑΧΙΑΣ

Ἐπιστολὴ Β. Φραγκλίνου πρὸς τὸν δόκτορα Percival ἱδρυτὴν τοῦ φιλοσοφικοῦ συλλόγου τῆς Μπριχιστέρης.

Passy, 5 Ἰουλίου 1874.

Ἀγαπητέ μου κύριε,

Ἐλαβὼν χθὲς διὰ τοῦ Κ. White τὴν προσφιλεῖ ὑμῶν ἐπιστολὴν τῆς 30 Ἀπριλίου μετὰ τοῦ νέου ἔργου, ὅπερ εὐχρηστέηται νὰ μοι δωρήσῃτε· τὸ ἀνέγνωσα ὅλον, πρὶν ἢ κατακλιθῶ. Ἡ μικρὰ δὲ αὕτη ἀνακοίνωσις πρέπει, νομίζω, νὰ δώσῃ εἰς ὑμᾶς ἰδέαν τινὰ περὶ τῆς ἰσχυρᾶς χάριτος τοῦ ὑμετέρου ὕφους καὶ περὶ τῆς τέχνης, ἣν ἔχετε νὰ δεσμεύετε τὸν ἀναγνώστην, προσφέροντες αὐτῷ σοφὰς διδασκαλίας κατεσπαρμέναις δι' ἀνεκδότων διαφερόντων καὶ ἱστορικῶν γεγονότων. Εὐχρηστέηται λοιπὸν νὰ δεχθῇτε τὴν ἐκφρασιν τῆς εὐγνωμοσύνης μου δι' ὅλην τὴν ἰδονήν, ἣν ἡ ἀνάγνωσις αὕτη μοι ἐνεποίησεν.

Ἀληθῶς ἄπορον εἶναι ὅτι τὸ θανατηφόρον τοῦτο ἔθος τῆς μονομαχίας, καὶ οὐ τοσοῦτον δικαίως ἐξανίστασθε, ἐξακολουθεῖ πλέον ἢ ἄλλοτε ἐπικρατοῦν. Αἱ μονομαχίαι ἐχρησίμευον πάλαι ἵνα λύωσι τὰς διαφοράς. Καθίσταντο δὲ συγγνωσταί, διότι ἐπίστευον τότε ὅτι ἡ Πρόνοια παρεῖχε τὸν θρίαμβον εἰς τὴν ἀλήθειαν καὶ τὸ δίκαιον, ἀλλὰ τὴν σήμερον αἱ μονομαχίαι οὐδὲν εὐκαινίζουσιν. Ἄνθρωπος τις λέγει λόγον τινὰ, ἕτερος δὲ ἀποτόμως φερόμενος ἀποκαλεῖ αὐτὸν δολόν· ὁδοὶ μονομαχοῦσιν, ἀλλ' ὁποῦτος καὶ ἂν πέσῃ, τὸ ζήτημα μέ-

νει ἄλυτον. Διηγοῦνται μάλιστα περὶ τούτου τὸ ἐξῆς ἀστεῖον συμβεβηκός. Εὐγενὴς τις εὐρισκόμενος ἐν τινι καφεναίῳ παρεκάλεσεν ἄτομόν τι ν' ἀπομακρυνθῇ ἀπ' αὐτοῦ ὀλίγον. Ἐκεῖνος ἠρώτησε διὰ τίνα λόγον. — Διότι ὀζετε. — Μὲ προσβάλλετε, ἀπήντησεν ὁ ἄλλος ἐξωργισμένος, καὶ θὰ μοι δώσῃτε δι' αὐτὸ λόγον. — Συμφωνῶ, ἐπανέλαθεν ὁ εὐγενὴς, ἐὰν ἐπιμένετε· ἀλλὰ δὲν βλέπω πῶς ἡ μονομαχία θὰ διορθώσῃ τὴν ὑπόθεσιν ἡμῶν! διότι, ἂν μὲ φονεύσῃτε, θὰ βρωμήσω καὶ ἐγώ, ἐὰν δὲ φονεύσω ὑμᾶς, θὰ γίνετε, εἰ δυνατόν, δυσωδέστερος ἢ ὅ,τι εἴθε ἐν τῷ παρόντι. Ἐλεεινοὶ ἡμεῖς ἀμαρτωλοὶ, πῶς δυνάμεθα νὰ ἔχωμεν τοσοῦτον τυφόν, ὥστε νὰ νομίζωμεν ὅτι πᾶσα προσβολὴ γινόμενη πρὸς τὴν φανταστικὴν ἡμῶν τιμὴν ὀφείλει νὰ ἐξαγνισθῇ διὰ τοῦ θανάτου!!! Οἱ τοιοῦτοι κύριοι, οἱ νομίζοντες ἐαυτοὺς τοσοῦτον μεγάλα πρόσωπα, ἤθελον ἀποκαλέσῃ τύραννον τὸν ἄρχοντα ἐκεῖνον, ὅστις ἤθελε τιμωρῆσαι τινὰ ἐξ αὐτῶν διὰ θανάτου, διότι ἐτόλμησε νὰ προσβάλλῃ τὸ ἱερόν αὐτοῦ πρόσωπον· καὶ ὅμως οὐδεὶς ὑπάρχει ἐκ τῶν τοιούτων, ὅστις νὰ μὴ καθίσταται κριτὴς ἐπὶ τῆς ἰδίας ὑποθέσεως, νὰ μὴ καταδικάζῃ διὰ τῆς ἰδίας αὐθεντεῖτον ἔνοχον, νὰ μὴ τέρπεται γινόμενος αὐτός ὁ δήμιος ἐκεῖνου. Ἐχω τὴν τιμὴν νὰ εἶμαι μετ' εἰλικρινοῦς ὑπολήψεως, κύριε, ὁ ὑμέτερος κ. τ. λ.

Β. ΦΡΓΚΛΙΝΟΣ.

Ἐπειδὴ ἐν τῇ «Κορίννῃ» ἐδημοσιεύσαμεν μέχρι τοῦδε τρεῖς διαπρεπεῖς ἐπιστολάς τοῦ Φραγκλίνου, ἐκρίναμεν δέον νὰ καταχωρίσωμεν ἐν αὐτῇ καὶ τὴν ἀνωτέρω, ἐκδοθεῖσαν μὲν παρ' ἡμῶν πρὸ ἐνός σχεδὸν ἔτους ἐν τῷ «Σωτήρι» (Ἔτος Α'. σελ. 48), νῦν δὲ ἀκριβέστερον δημοσιευομένην.

ΣΤ. Δ. ΒΑΛΒΗΣ.

ὦ τάφε! τάφε! σὺ θάπτεις πᾶσαν πλάνην, καλύπτεις πᾶν πλημμελές, ἐξαφανίζεις πᾶσαν μνησικακίαν! Ἐκ τοῦ εἰρηνικοῦ σου κόλπου δὲν ἀναβλύζουσιν εἰμὴ ἀλγὴν ἡδέα, ὡς εἰπεῖν, καὶ ἀναμνήσεις ἀγαπηταί. Τίς δύναται νὰ ρίψῃ τὸ βλέμμα ἐπὶ τοῦ τάφου καὶ αὐτοῦ ἐπὶ τοῦ ἐχθροῦ, χωρὶς νὰ αἰσθανθῇ κατανυκτικὸν παλμόν ὅτι δυνατόν, νὰ ἦλθε ποτε εἰς πόλεμον μετὰ τοῦ ἐλεεινοῦ ἐκεῖνου δράγματος γῆς, ὅπερ ἐνώπιόν του κεῖται εὐρωτιῶν. (Washington Irving).

Η ΤΟΥ ΣΥΝΕΙΔΟΤΟΣ ΤΥΨΙΣ ΚΑΙ Η ΣΥΝΕΙΔΗΣΙΣ

Ἡ συνείδησις παρέχει ἡμῖν ἀπόδειξιν περὶ τῆς ἀθανασίας τῆς ἡμετέρας ψυχῆς. Ἐκαστος ἔχει ἐν τῷ μυῳ τῆς καρδίας του δικαστήριον, δι' οὗ ἀρχεται δικάζων ἑαυτὸν, ἀναμένων ὅπως ὁ ὕψιστος διαιτητὴς συνεπικυρώσῃ τὴν ἀπόφασιν. Ἐὰν τὸ ἐγκλημα εἶναι φυσικὴ συνέπεια τοῦ ἡμετέρου διοργανισμοῦ, πόθεν προέρχεται ὁ τρόμος οὗτος ὁ τὰς ἡμέρας ἐνόχου εὐδαιμονίας ἀνατurbάζων; Διὰ τὸ τοῦ συνειδότος ἐλεγχος εἶναι τόσῳ τρομερός, ὥστε προτιμῶμεν συχνάκις νὰ ὑποταχθῶμεν τῇ πενίᾳ καὶ τῆς ἀρετῆς τῇ σκληραγωγίᾳ ἢ νὰ σφετερισθῶμεν ἀθέμιτα ἀγαθὰ; Διὰ τὸ ἐν τῷ αἵματι ὑπάρχει φωνή, ὁ λίθος διὰ τῆς παρουσίας του ὀμιλεῖ; Ἡ μὲν τίγρις σπαράσσει τὴν λεῖαν τῆς, καὶ καθεύδει· ὁ δὲ ἄνθρωπος γίνεται ἀνθρωποκτόνος καὶ ἀγρυπνεῖ. Ζητεῖ τοὺς ἐρήμους τόπους, ἢ δὲ ἐρημία οὐχ ἥττον ἐμποιεῖ αὐτῷ τρόμον· προσέρπει περὶ τοὺς τάφους καὶ ἐν τούτοις φοβεῖται τὰ μνημεῖα. Τὸ βλέμμα του εἶναι ἀνήσυχον, δὲν τολμᾷ νὰ ἀτενίσῃ τὸν τοῖχον τῆς πανυγυριζούσης αἰθούσης, φοβούμενος μήπως συναντήσῃ ἐκεῖ χαρακτηῖρας ὀλεθρίου δι' αὐτόν. Λί αἰσθήσεις του πᾶσαι φαίνονται ἀποκαθιστάμενοι ζωηρότεροι, ἵνα τὸν βασανίζωσι. Καθόρᾳ ἐν τῷ μέσῳ τῆς νυκτὸς ἐπαπειλούσας λαμπηδόνας. Περικυκλοῦται πάντοτε ὑπὸ ἀνδροφονικῆς ὀσμῆς. Ἀνακαλύπτει τοῦ δηλητηρίου τὴν γεῦσιν καὶ μέχρι τῶν βρώσεων, ἃς αὐτὸς οὗτος προητοίμασεν· ἡ ἀκοή του, μετὰ παραδόξου λεπτότητος, ἀνευρίσκει τὸν θόρυβον, ὅπου ὁ κόσμος ὅλος εὐρίσκει τὴν ἡσυχίαν· τὸν δὲν φίλον του περιπτυσσόμενος, νομίζεις ὅτι αἰσθάνεται κεκρυμμένον ὑπὸ τὰ ἐνδύματά του ἐγχειρίδιον.

(Ἐκ τοῦ Γαλλικοῦ)

Δ. Μ.

ΠΟΙΚΙΛΙΑ

Ἄν εἶχα μυαλὸ, ἐκαθόμουν καὶ στὸ μῦλό μου.

Αὐτὰ ἐπαναλαμβάνουν, σήντας ματανοιώσουν ἐκεῖνοι, 'ποῦ μὲ τὴν ἐλπίδα νὰ πλουτίσουν γλιγῶρα, ἀφίνουν τὴν τέχνη ἢ τὴν ἐπιστήμη τους καὶ πιάνουν μιὰν ἄλλη, ἀπὸ τὴν ὁποῖαν δὲν ὠφελοῦνται. Διηγοῦνται πῶς ἓνας στρατιώτης—ἀπὸ ἐκείνους 'ποῦ ἐστρατολογοῦσε στὴν Ἐπτάνησο ὁ Βενετσιάνος, σήντας χρόνους πῶς ἔκανε τὸν πόλεμον μὲ τὴν Τουρκιᾶ—σπὸ νοσοκομεῖο εὐρίσκόμενος, γιὰτὶ ἓνα βόλι εἶχε πάρει στὸ κούτελο, ἐκούναε ἀ-

διάκοπα τὸ δάκτυλό του, ἐξ αἰτίας ποῦ εἶχε βουβαθῆ, γιὰ νὰ κάμῃ μὲ τὸ νόημα αὐτὸ τοὺς γιατροὺς νὰ ἐννοήσουν, πῶς δὲν τὸν ἔγγιξε στὸ μυαλὸ τὸ βόλι. Ἐπειτα ἀπὸ 'λίγαις ἡμέραις, ποῦ ὁ στρατιώτης ἐξεσοτήστηκε, καὶ ἄρχισε νὰ 'μιλῇ, τὸν ἐρωτᾷ ἓνας ἀπὸ τοὺς γιατροὺς, ἂν ἄκουε ὅταν ἐβουβαθῆκε.

—Ναί, τοῦ ἀποκρένεται ὁ στρατιώτης, καί, μὴδὰ δὲ μ' ἐβλέπετε, ἀφεντάδες μου, ἐξακολουθεῖ, 'ποῦ σήντας ἐσεῖς ἐλέγετε πῶς τὸ βόλι μοῦ ἔγγιξε τὸ μυαλὸ, ἐγὼ σὰς ἔκανα πάντα νόημα, καὶ μὲ τὸ δάκτυλό μου σὰς ἔλεγα ὅχι;

—Καὶ πῶς τῶξερές ἐσύ; τοῦ λέει ὁ γιατρός.

—Τῶξερὰ, ἀφέντη, γιὰτὶ ἐγὼ δὲν ἔχω μυαλό.

—Καὶ δὲν 'βρίσκεται, μωρὲ παιδί μου, ἄνθρωπος στὸν κόσμον ποῦ, ἢ λίγο ἢ πολὺ, νὰ μὴν τὸ ἔχῃ τὸ μυαλὸ του;

—Μὰ ἐγὼ, ἀφέντη, δὲν ἔχω ὁλότελα, γιὰτὶ καὶ ἓνα κλονί μυαλὸ ἂν εἶχα θὰ ἐκαθόμουνα στὸ μῦλό μου, τοῦ ἀποκρένεται ὁ στρατιώτης.

Ὁ στρατιώτης αὐτὸς διηγοῦνται πῶς ἦταν ἓνας μυλωνᾶς Ἀγιομαυρίτης, ὁ ὁποῖος, ἀκούοντας, τῷ καιρῷ ἐκείνῳ, πῶς ὅσοι ἐγραφόντανε στρατιώταις καὶ ἐπηγαίνανε στὸν πόλεμον, ἐγενόντανε γλιγῶρα καπετανέοι καὶ μὲ τὰ πλιάτσικα ἐπλουτίζανε, ἀπαράτησε τὸ μῦλό του, γιὰ νὰ πάῃ νὰ γένη πολέμαρχος! (Γ. Καβαδίας.)

II ΣΚΑΠΡΑ

(ὑπὸ Goethe)

Ἄνεῖξες ἦτο· μίαν πρωίαν
ἔβαινε ψαλλουσα ποιμένις,
ἄφροντις, νέα καὶ μ' εὐμορφίαν,
ὥστε ὁ κάμπος ἐκ τῆς φωνῆς
ἤχει· λά! λά! λέ βαλλά!

Ὁ Θύραις φίλημα τῇ προτείνει
καὶ φέρε· δύο ἄμνους εὐθὺς,
αὐτὴ πανοῦργον τῷ ἀπευθύνει
βλέμμα, καγγάζει καὶ ἀπειθῆς
ψάλλει· λά! λά! λέ βαλλά!

Καὶ τῇ προσφέρει ἄλλος ταινίαν
καὶ τὴν ψυχὴν του εἰς εὐγενῆς.
πλὴν περιπαίζουσα τὴν καρδίαν
καὶ τὰς παρῆτας σὺν τοῖς ἄμνοις
ἄπει· λά! λά! λέ βαλλά!

ΙΑΚΩΒΟΣ ΠΑΝΑΓΙΩΤΗΣ
ΔΗΜΟΣΙΑ ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ.
ΜΟΥΣΕΙΟ ΔΗΕΟΥΡΙΟΥ

Ἐκ τοῦ τυπογραφείου ΚΟΡΙΝΝΗΣ